

Johannes 15:1-8 – geen probleempassage

door Arno C. Gaebelein

Uit zijn boek: Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd

Oorspronkelijke titel: An Exposition of the Gospel of John

Oorspronkelijke uitgave: Loizeaux Brothers, Neptune, New Jersey USA

English Version : http://www.biblecentre.org/commentaries/acg_47_john.htm

Over de schrijver

Arno Clemens Gaebelein (1865-1945) kwam als jonge immigrant in 1879 in de Verenigde Staten aan. Bekend is hij om zijn werk onder de in New York wonende Joden, maar ook om de vele bijbelconferenties die hij hield en door een reeks boeken die hij schreef. Hij was een intieme vriend van C. I. Scofield, en daardoor nauw betrokken bij de totstandkoming van de bekende Scofield Bijbel. Oorspronkelijk methodistisch predikant, voelde hij zich sterk aangetrokken tot de leer van 'de broeders', wat ertoe leidde dat hij zich in 1899 losmaakte van alle kerkelijke verbindingen (hoewel hij zich nooit bij 'de broeders' gevoegd heeft).

Van dezelfde schrijver is een commentaar op het Mattheüs-evangelie verschenen onder de titel: 'Zie, uw koning komt'.

Hoofdstuk 15

Het vorige hoofdstuk eindigde met de woorden: "*Staat op, laten wij van hier gaan*". Veel uitleggers geloven dat de Heer toen opstond van de plaats waar Hij de voeten van de discipelen gewassen had en waar Hij al deze kostbare woorden gesproken had, en dat Hij toen op weg ging naar Gethsémané. Onderweg zou Hij de woorden van hoofdstuk 15 en 16 gesproken hebben, tot Hij op een rustig plekje het gebed van hoofdstuk 17 uitgesproken zou hebben in tegenwoordigheid van de discipelen. Daarna zou Judas gekomen zijn met de legerafdeling en de dienaars van de overpriesters en Farizeeën om de Heer gevangen te nemen. Wij delen deze mening niet. Het is ondenkbaar dat de Heer de hoogst belangrijke woorden van hoofdstuk 15 en 16 gesproken zou hebben terwijl Hij voortwandelde in de nacht. Dan zou het onmogelijk geweest zijn voor alle elf discipelen te verstaan wat Jezus tegen hen zei. Ook het eerste vers van hoofdstuk 18 is in strijd met deze mening: "Nadat Jezus dit gezegd had, *ging Hij uit* met zijn discipelen over de beek Kedron, waar een hof was, die Hij met zijn discipelen *inging*".

Maar als de Heer bleef op de plaats waar Hij was, waarom sprak Hij dan de woorden: "Sta op, laten wij van hier gaan"? Deze woorden hebben een symbolische betekenis. De Heer stond op het punt de wereld te verlaten; voor Hem was de wereld vreemd terrein, hoewel Hij de Schepper van alles was. In zijn gesprek en in zijn gebed noemt de Heer herhaaldelijk de wereld. De wereld kan de Heilige Geest niet ontvangen (14:17). De Heer kan Zich alleen openbaren aan hen die Hem liefhebben en niet aan de wereld (14:21, 22). De Heer geeft niet zoals de wereld geeft (14:27). De wereld haat de Heer en ook hen die van de Heer zijn (15:18). De discipelen zijn uitverkoren uit de wereld en daarom zijn zij niet van de wereld (15:19). Zij zijn niet van de wereld, zoals de Heer niet van de wereld is (17:16).

De Heer stond op het punt de wereld te verlaten en terug te gaan naar de Vader. Voor ons die van Christus zijn is de wereld ook vreemd terrein; we zijn er niet thuis. Wij zijn nog in de wereld, maar wij zijn niet van de wereld. Wij moeten gescheiden van de wereld leven, dezelfde plaats innemen in de wereld als de Heer toen Hij op aarde was. Dat is de geestelijke betekenis van de woorden die de Heer sprak. De woorden die de Heer vervolgens uitspreekt, bevestigen deze gedachte.

Johannes 15:1-8 (HSV)

1 Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de Wijngaardenier.

- 2 Elke rank die in Mij geen vrucht draagt, neemt Hij weg; en elke *rank* die vrucht draagt, reinigt Hij, opdat zij meer vrucht draagt.
- 3 U bent al rein vanwege het woord dat Ik tot u gesproken heb.
- 4 Blijf in Mij, en Ik in u. Zoals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf, als zij niet in de wijnstok blijft, zo ook u niet, als u niet in Mij blijft.
- 5 Ik ben de Wijnstok, u de ranken; wie in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt u niets doen.
- 6 Als iemand niet in Mij blijft, wordt hij buitengeworpen zoals de rank, en verdort, en men verzamelt ze en werpt ze in het vuur, en zij worden verbrand.
- 7 Als u in Mij blijft en Mijn woorden in u blijven, vraag wat u maar wilt en het zal u ten deel vallen.
- 8 Hierin wordt Mijn Vader verheerlijkt, dat u veel vrucht draagt en Mijn discipelen bent.

De Heer spreekt tot de discipelen in een gelijkenis. De uitleggers die geloven dat de Heer op dit moment de bovenzaal verlaten had en onderweg was naar Gethsémané, nemen aan dat de Heer door de wijngaarden liep, toen Hij deze gelijkenis sprak. Anderen zeggen dat boven de grote deuren van de tempel een grote wijnstok was gegraveerd en dat de Heer bij zijn woorden aan deze wijnstok dacht.

Wij geloven dat we naar een andere reden moeten zoeken. Het is bekend dat in de bijbel Israël symbolisch wordt voorgesteld door drie verschillende bomen: de olijfboom, de vijgeboom en de wijnstok. Deze drie bomen worden voor het eerst samen genoemd in de fabel van Jotham (Richt. 9:7-15). De doornstruik is een beeld van de heidenen.

Asaf zegt van Israël: “Gij hebt een wijnstok uit Egypte uitgegraven. Gij hebt volken verdreven en hem geplant” (Psalm 80:9). Door de mond van Jeremia verklaarde de Heer: “Ik echter had u geplant als een edele druif, een volkomen zuiver zaad; doch hoe zijt gij Mij veranderd in wilde ranken van een vreemde wingerd!” (Jeremia 2:21). Ook Ezechiël spreekt over Israël in het beeld van de wijnstok (Ez. 15:2).

Hosea zegt van Israël: “Israël is een welige wijnstok, die zijn vruchten voortbrengt (of: “hij brengt vruchten voort voor zichzelf”); naarmate hij meer vrucht verkreeg, maakte hij meer altaren, naarmate het zijn land beter ging, maakte hij mooiere gewijde stenen” (Hosea 10:1).

Maar vooral Jesaja spreekt over Israël als de wijngaard en over het falen van Israël. In Jes. 5:4-17 vinden we het lied van de wijngaard. Eerst beschrijft de profeet wat de Heer gedaan had voor Israël als de wijnstok, en daarna beschrijft hij het falen van Israël. “Waarom verwachtte Ik, dat hij goede druiven zou voortbrengen en bracht hij wilde druiven voort?” Het oordeel wordt aangekondigd: “Nu dan, Ik wil u doen weten, wat Ik met mijn wijngaard ga doen: zijn doornhaag wegnemen, opdat hij verwoest worde; zijn muur doorbreken, opdat hij vertrapt worde”.

Deze profetie zou nu spoedig vervuld worden. Israël stond op het punt de kroon te zetten op haar droevige geschiedenis door de Zoon, die naar de wijngaard was gekomen, eruit te werpen en Hem te doden (Matth. 21:33-41). Israël was als de wijnstok een volkomen mislukking geworden; weldra zouden zij met blindheid geslagen en over de hele wereld verstrooid worden.

Maar hier verschijnt de *ware* wijnstok. In Jesaja wordt Israël genoemd “de knecht des Heren”. Israël faalde, maar Christus werd de ware dienstknecht, het ware Israël (Jesaja 49). Hij is eveneens de ware wijnstok, zoals Hij ook het ware Licht en het ware Brood is.

Na het falen van Israël kondigt de Heer aan dat Hij de ware wijnstok is; zij die in Hem geloven zijn de ranken. Wat is de betekenis van deze gelijkenis? Als we een gelijkenis willen uitleggen moeten we er eerst aan denken wat het doel is van een gelijkenis. We moeten ons niet teveel verdiepen in allerlei details en proberen daar een uitleg aan te geven. Ook moeten we geen belangrijke leerstellingen funderen op de beeldspraak van een gelijkenis: dat kan gemakkelijk tot verwarring leiden.

Wat is het doel van deze gelijkenis? Het woord dat hierin het meest naar voren komt is het woord “vrucht”. We komen dit woord zes maal tegen en we hoeven er niet aan te twijfelen dat het hoofdonderwerp van deze gelijkenis is het dragen van vrucht. Israël, de wijnstok, had wilde vruchten voortgebracht. Israël, de vijgeboom, had alleen maar bladeren voortgebracht. De takken van de olijfboom moesten afgebroken worden vanwege Israëls ongelooft. Maar hier leren we het geheim

van vrucht dragen voor God; het bestaat uit een levende verbinding met Christus, een volkomen één zijn met Hem.

Hosea heeft hierop in profetische taal gezinspeeld; hij zegt over Israël dat het zich verbonden heeft met de afgoden. Op een dag in de toekomst evenwel zal Efraïm zeggen: “Wat heb ik nog met de afgoden te doen?” Dan zal de Heer zeggen: “*Aan Mij is uw vrucht te danken*” (Hosea 14:9).

Na het heengaan van de Heer naar de hemel, als de Heilige Geest op aarde is, lezen we over deze waarheid in de brief aan de Romeinen. Aan het eind van hoofdstuk zes staat dat de gelovigen vrij gemaakt zijn van de zonde en nu vrucht dragen tot heiliging. Dat we deze vrucht niet kunnen voortbrengen door het houden van de wet, blijkt uit het begin van het zevende hoofdstuk. Wij zijn immers dood voor de wet. “Zo zijt ook gij, mijn broeders, voor de wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij een ander zoudt toebehoren, aan Hem die uit de doden is opgewekt, opdat wij *voor God vrucht dragen*” (Rom. 7:4). Dit is de belangrijke waarheid die de Heer aanduidt in de gelijkenis van de wijnstok en de ranken. In de brief aan de Romeinen wordt het beeld van het huwelijk gebruikt om hetzelfde principe aan te duiden. De wet kon geen vruchten voortbrengen, maar de gelovige, die nu toebehoort aan Hem die uit de doden is opgewekt, kan vrucht dragen voor God.

Christus, opgestaan uit de dood als de tarwekorrel, die in de aarde viel en stierf, is de bron van leven en kracht, de bron van echte vruchten voor God.

Dit is de betekenis van het beeld van “de ware wijnstok”. Wie in Hem gelooft, Hem aanneemt als Heiland, is wedergeboren. Hij krijgt een nieuwe natuur, hij ontvangt het eeuwige leven en hij is een rank van de wijnstok. Het leven en de aard van de wijnstok bepaalt het leven en de aard van de rank. De enige voorwaarde om vrucht te dragen is dat de rank blijft in de wijnstok. Als de rank niet in de wijnstok is, stroomt het sap van de wijnstok niet meer door de rank. Dan is er geen vrucht; de rank verwelkt en gaat dood, hij is alleen maar geschikt om in het vuur geworpen te worden en te verbranden. Het geheim van het voortbrengen van vruchten is dus: blijven in Hem en Hij in ons, want zonder Hem kunnen wij niets doen.

De Heer noemt Zichzelf de ware wijnstok, en Hij spreekt over de Vader als “de landman”. De wijnstok heeft de zorg van de landman nodig, de ranken ook. De Zoon van God kwam naar de aarde en droeg ook vrucht voor God in afhankelijkheid van de Vader. Hiervan getuigde de Heer met de woorden: “De Vader die in Mij blijft, die doet de werken” (14:10). Zoals de Vader in Hem was en Hij in de Vader, zo is de gelovige in Christus en Christus in Hem. In Hem blijven betekent een voortdurende oefening van ons geloof in Hem. Dat geloof zouden we de adem van de nieuwe natuur kunnen noemen. We moeten ons er steeds van bewust zijn dat Christus alles is, dat wij in alles van Hem afhankelijk zijn en dat wij zonder Hem niets kunnen doen. Omdat we weten dat we van Hem afhankelijk zijn, zullen we dicht bij Hem willen blijven, dicht bij Hem willen leven in gemeenschap met Hem. Dan blijven we in Hem, zoals we lezen in vers 4: “*Blijft in Mij en Ik in u*”.

Zoals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf als hij niet in de wijnstok blijft, zo kunnen wij geen vrucht dragen als wij niet in Hem blijven. “Ik ben de wijnstok, gij de ranken: wie in mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht. want zonder Mij kunt gij niets doen”. Waaruit bestaat de vrucht? De vrucht die de rank voortbrengt is eigenlijk de vrucht van de wijnstok. Het is de vrucht van de Heer zelf, voortgebracht door de Geest die in ons woont. Als er geen vrucht is dan is er ook geen leven in de rank.

“Elke rank in Mij die geen vrucht draagt, neemt Hij weg; en elke rank die vrucht draagt, reinigt Hij, opdat zij meer vrucht draagt ... Als iemand in Mij niet blijft, wordt hij buitengeworpen als de rank en verdort; en men verzamelt ze en men werpt ze in het vuur en zij verbranden” (vs. 2, 6). Hier stuiten we op een moeilijkheid. Sommigen vragen hoe deze woorden kunnen overeenstemmen met de leer van de Heilige Schrift, dat gelovigen nooit verloren kunnen gaan. Door theologen zijn deze woorden wel gebruikt om de bijbelse leer van het eeuwig behoud van een gelovige tegen te spreken. Maar we moeten goed zien dat de ranken die geen vrucht dragen, die weggenomen en in het vuur worden geworpen niet een beeld zijn van ware gelovigen.

Wanneer iemand alleen maar belijdt een christen te zijn, neemt hij op grond van die belijdenis de plaats, de voorrechten en de verantwoordelijkheid in van een gelovige in Christus. Volgens zijn belijdenis is hij iemand die Christus volgt en dus is hij een rank van de wijnstok. Toch is zo iemand

alleen in naam een volgeling van Christus, alleen in naam een rank van de wijnstok, alleen in naam één met Christus. Het is geen werkelijkheid. Hij bezit in werkelijkheid niet wat hij zich heeft aangematigd door zijn belijdenis, want hij is niet wedergeboren. Als gevolg hiervan is er geen vrucht, omdat er geen leven is. Zo'n rank wordt hier bedoeld; een rank die bij de kerk gevoegd is alleen door een belijdenis, maar die niet verbonden is met Christus door een levend geloof en de kracht van de Geest van God.

Jammer genoeg zijn er duizenden van zulke ranken, dood en zonder vrucht, in de belijdende kerk. Ze zullen weggenomen worden door het oordeel. Maar de echte ranken worden gereinigd door de Vader, met het doel dat zij veel vrucht zullen voortbrengen. Het bewijs dat iemand een levende rank is van de wijnstok is het dragen van vrucht. En de Vader die verlangt naar vruchten, doet met de oprechte gelovige, wat de landman doet met de ranken van de wijnstok: Hij reinigt de rank van alle uitspruitsels die een belemmering kunnen vormen voor de volle ontwikkeling van de vrucht. God doet dat tot ons nut, opdat wij deel zouden krijgen aan zijn heiligheid. God behandelt ons als een Vader die zijn zonen liefheeft (Hebr. 12:4-11).

In vers 6 vinden we een ernstige waarschuwing. We moeten erop letten dat de Heer nu spreekt over "iemand" en niet zoals in de voorgaande verzen van "gij". De Heer zegt niet: "Als gij (zijn discipelen, de ware belijders) niet in Mij blijft" maar Hij zegt: "*Als iemand in Mij niet blijft, wordt hij buitengeworpen als de rank en verdort; en men verzamelt ze en men werpt ze in het vuur en zij verbranden*". Hierbij geeft de Heer aan dat Hij niet op zijn echte discipelen doelt. De Heer wil niet dat wij zouden denken dat zij die Hem toebehoren, de gegevenen van de Vader, in wie zijn eigen leven woont, weggeworpen kunnen worden en delen in het lot van de bozen. In het volgende vers spreekt de Heer weer over zijn echte discipelen en niet over mensen die alleen een belijdenis hebben: "*Als gij in Mij blijft en mijn woorden in u blijven, zult gij bidden alles wat gij wilt en het zal u gebeuren*". Hier vinden we één van de geheimen van het gebedsleven van een gelovige, één van de voorwaarden: in Christus blijven, in gemeenschap met Hem leven. Dat is heel belangrijk. Van sommige christenen zijn de gebeden krachtiger en doeltreffender dan die van anderen. Hoe dichter iemand bij Christus leeft, hoe inniger zijn gemeenschap met Hem is, des te krachtiger zullen zijn gebeden zijn; hij kent immers de gedachten van Christus en zijn gebeden zullen overeenstemmen met de wil van Christus.

Daarom worden zulke gebeden ook verhoord. Veel gelovigen krijgen weinig van God, omdat zij weinig *vragen* of omdat zij verkeerd vragen. In het dragen van veel vrucht wordt de Vader verheerlijkt. Het is tevens het bewijs dat wij zijn discipelen zijn, want wij verheerlijken Hem, die ook door de Zoon verheerlijkt wordt.

Lees over "Eeuwige zekerheid": <http://www.verhoevenmarc.be/#Zekerheid>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm